

сучасні майстри намагаються зберегти.

Перелік використаної літератури

1. <https://ukrainer.net/kylymarstvo/>
2. http://www.kozatstvo.net.ua/ua/publications/uk_r.php?d=a&i=2581
3. https://reshetkultura.at.ua/index/majstri_reshetilivshhini/0-15

УДК 378.011.3-051:6]:39(477)

КУЛЬТУРНО-ВИХОВНЕ ЗНАЧЕННЯ ЕТНОТРАДИЦІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Срібна Юлія Анатоліївна

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
м. Полтава

Анотація: У статті розглядається процес використання етнотрадицій у навчально-виховному процесі підготовки майбутніх вчителів технологій у світлі концептуальних вимог, висунутих до оновленої української школи. Аналізується система традицій і звичаїв українського народу, які є результатом його виховних зусиль протягом багатьох віків.

Ключові слова: етнотрадиції, майбутній вчитель, професійна підготовка,

Успішність навчання і виховання в значній мірі залежить від учителя, від його підготовки у вищому педагогічному закладі. Вивчення сучасної ситуації в галузі освіти показує, що істинний стан справ не завжди відповідає вимогам сьогодення. Виходячи з цього, можемо зробити висновок про потребу удосконалення підготовки майбутніх вчителів технологій, пошуку нових шляхів підвищення якості та професіоналізму майбутнього спеціаліста.

У різні історичні періоди вчителі-практики та науковці постійно зверталися до педагогічної мудрості й досвіду народного виховання підростаючого покоління. У працях Я. А. Коменського, І. Г. Песталоцці, О. В. Духновича, К. Д. Ушинського обґрунтовані принципи народності виховання, високо оцінюється роль народних традицій у вихованні молоді.

Взаємозв'язок змісту декоративно-прикладної творчості з традиціями та звичаями висвітлено у працях Є. Антонович, А. Бакушинського, І. Богуславської, В. Василенка, В. Вишняківської, В. Воронова, В. Прядка, О. Рудницької, О. Савченко, В. Тименка, В. Титаренко та ін.

Процес використання етнотрадицій у навчально-виховному процесі підготовки майбутніх вчителів технологій у світлі концептуальних вимог, висунутих до оновленої української школи, має в собі великий освітній і виховний потенціал, що з одного боку спирається на визначну матеріальну та духовну культуру народу, глибоко національну за суттю, змістом і характером, а з іншого – спрямований на забезпечення гармонійного формування особистості на основі індивідуального підходу до розвитку її творчих здібностей.

Система традицій і звичаїв українського народу є результатом його виховних зусиль протягом багатьох віків. Через цю систему народ відтворював себе, свою духовну культуру, свій характер та психологію в історичному процесі зміни поколінь. Спадкоємність поколінь, вірність дітей традиціям і звичаям батьків, народ розглядав як основний закон свого життя. Практично залучаючись до традицій, звичаїв та обрядів, молодь вбирала в себе їх філософський, моральний, психологічний та естетичний зміст, поступово розширюючи і

зміцнюючи зв'язок з рідним народом, нацією.

Традиція (від лат. *traditio* – передача, оповідання, переказ) – це те, що передається від покоління до покоління як загальноприйняте, загальнообов'язкове, перевірене минулим досвідом, визнане необхідним для забезпечення подальшого існування й розвитку індивіда, колективу, держави, суспільства [1]. Традиції присутні в усіх сферах матеріального і культурного життя. Вони безпосередньо вплетені у процес життя, передусім здійснювалось у контексті реальної повсякденної праці. Традиціям властива своя складна структура, яка включає: ідеї і переконання, уявлення і погляди, ідеали і цінності праці, моральні принципи і норми, інтереси і потреби, почуття та емоції, звички та смаки. Форми реалізації традицій різноманітні. За поширенням вони можуть бути сімейними, регіональними, національними, загальнолюдськими; за змістом – прогресивними, консервативними, реакційними [4].

До трудових традицій належать ті норми і звичаї, які пов'язані з організацією праці, її видами, способами виконання, виготовленням знарядь праці та їх використанням. Трудові традиції є найбільш стійкими. Особливою стійкістю вирізняються етнотрадиції. Народні трудові традиції є тим соціальним механізмом, за допомогою якого здійснюється наслідування й успадкування підростаючим поколінням морально-трудового досвіду. Узагальнений в традиціях, він природно, впливає на погляди, переконання, норми поведінки, звички.

Отже, народні трудові традиції – це морально-трудова досвід народу, ідеали, засоби підготовки підростаючого покоління до праці, які склалися історично, передавалися з покоління в покоління уставленим способом та підтримувались силою громадської думки [2].

Виховання молоді на національно-культурних традиціях українського народу – це цілеспрямований процес становлення громадянина України, відтворення трудових, морально-побутових, художньо-естетичних знань, умінь і навичок, які були засвоєні й запроваджені у життя народом впродовж усього періоду його існування [6].

Відродження народних традицій в Україні зумовлює необхідність глибокого аналізу сучасного освітнього середовища і удосконалення шляхів формування майбутніх спеціалістів освітньої галузі „Технології”.

У наш час декоративно-прикладна творчість є ефективним засобом ціннісного ставлення до українських трудових традицій.

Відбір і розвиток кращих народних традицій мають велике культурно-виховне значення. Наповнюючи побут, оточуючи людину в повсякденному житті, національне мистецтво сприяє вихованню патріотизму.

Образ сучасного вчителя повинен поєднувати педагогічні технології з його особистістю, досвідом, системою цінностей. Саме тому, осмислення суспільних вартостей вимагає нових підходів до організації фахової підготовки молодих спеціалістів і вказує на включення до неї культурологічних факторів, з урахуванням художніх традицій минулого.

Студенти повинні розуміти, що народне мистецтво – найдавніший вид мистецтва. Початки його губляться в глибині віків, коли художня творчість ще не була відділена від трудової та культурної діяльності людини.

Ознайомлення учнів з окремими видами декоративно-прикладної творчості може носити форму бесіди, в процесі якої демонструються найкращі зразки виробів народних умільців.

До виробів декоративно-прикладної творчості, що є прикрасою та водночас оберегом, відносяться писанки. У писанкове мистецтво вкладена життєва мудрість народу, його розуміння краси, щедрість художнього обдарування народних майстрів, безпосередність сприйняття ними оточуючого світу.

Слід зазначити, що писанкарство стає важливою складовою системи художньої освіти. Оволодіння цим мистецтвом прилучає студентів до духовної спадщини народу, до традицій національної культури, збуджує інтерес до народної творчості. Воно є добрим помічником у процесі виховання людини, так як виступає засобом у формуванні її духовного світу, розкриваючи красу світу, несучи високі думки і почуття.

Писанка – одна із стародавніх форм українського народного розпису, в якому наші

прадіди втілювали своє світовідчуття й віру. Її справедливо називають твором-мініатюрою, іноді це унікальний шедевр народного мистецтва.

Писанка – це символ весни, сонця, повернення природи до життя. Символічне значення писанки складається з двох складових частин: – із значення самого яйця, в якому є живий зародок півня (сонячної птиці) та із значення написаних на ньому символічних знаків [3].

Талант розуміти і тонко відчувати прекрасне, а у більшості дітей і талант створювати прекрасне, починає формуватися в процесі особистої творчої діяльності. Тож учитель стає лише провідником у світ прекрасного мистецтва писанки, дозволяючи розкритися талантові учня, наставляючи його в русло народних традицій. Як будь-яке мистецтво, писанкарство покликане збагатити духовний світ дитини, розширити її кругозір.

Під час вивчення писанкарства у студентів розвивається і формується художньо-естетичний смак, окомір, чіткість виконання певних рухів, акуратність, створюються уявлення про гармонію – єдність форми, ліній, кольору і змісту. У роботі з писанкою завжди присутня новизна, є місце для творчого пошуку й відповідно потенціал досягти високих результатів.

Якщо студенти під час виконання писанки отримують моральне задоволення та естетичну насолоду, то це відчуття вони будуть нести крізь роки. Чудовий настрій у процесі роботи й радість від процесу творчості – все це є дуже важливим для загального розвитку людини.

За допомогою писанки відкривається можливість розвитку духовного здоров'я людини, яке є складовою частиною валеологічного виховання та оздоровлення, бо саме від рівня духовності залежить фізичне і психічне здоров'я людини [5].

Саме тому потрібно вивчати писанкарство, а на заняттях вдало поєднувати теорію і практику: приділяти особливу увагу вивченню термінології, походженню основних традиційних мотивів і застосовувати їх в композиційній будові орнаментів.

Слід звертати увагу на необхідність збереження декору народних оригіналів у сучасній мініатюрі. Кожному вільно творити нові узори та добирати фарби, але треба мати глибокі знання та великий талант, щоб творити щось принципово нове, згідно з традиціями і символікою писанки. Тому дотримуючись стародавніх звичаїв у створенні сучасних писанок, підноситься її святість як ознаки нового життя.

Практичні та теоретичні заняття потрібно будувати на принципах дидактики - від простих вправ до складніших завдань. Так, поступово заняття з писанкарства наближають студентів до своєї історії, виявляють інтерес до мистецтва, розширюють знання і виховують повагу до власного народу, до творчості, заохочують до самостійної праці.

Одним із важливих засобів виховання студентів на заняттях з писанкарства є екскурсії в музеї, художні виставки, де вони знайомляться із творчістю народних майстрів цього оригінального жанру.

Чим більше різноманітних писанок вони бачать та аналізують, тим активніше проходить формування естетичних оцінок побаченого і створеного, впізнавання й прочитання значення кожного символу, кожного знака.

На початковому етапі формування знань з даного виду діяльності досить важливим є правильне формулювання цільової настанови – відзначення об'єму матеріалу, що підлягає вивченню, його новизни, можливостей формування творчих здібностей у процесі перетворювальної діяльності. Практичне втілення орнаментальних композицій на матеріалі – необхідна умова при створенні художніх виробів. Саме в орнаментуванні проявляється почуття міри, естетичний смак студента.

Писанкарство – це не просто розпис, це дуже сакральний магічний ритуал, що твориться перед великим святом Великодня. Тому вивчати мистецтво писанкарства треба особливо глибоко, щоб під час її написання знати, що означає кожен елемент чи кольорова пляма згідно з традиціями і символікою писанки.

Змістом підготовки майбутніх вчителів технологій стають не тільки отримані знання про технології, а й сфера досягнень людства – мистецтво, традиції, досвід творчої діяльності, духовних цінностей, що далеко виходить за межі науки та сприяє інтеграційним процесам.

Перелік використаної літератури

1. Безклубенко С. Д. Теорія культури: навч. посіб. / С. Д. Безклубенко. – К. : КНУКіМ, 2002. – 264 с.
2. Борисенко В. К. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Київський нац. ун-тет ім. Т. Г. Шевченка. – К. : Універс., 2000. – 191 с.
3. Волошина Н. С. Писанкарство як вид декоративно-прикладного мистецтва. Електронний ресурс : <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
4. Дубова Н. Використання освітньо-виховного потенціалу народних жудохніх традицій в процесі художньо-трудої діяльності школярів / Н. Дубова // Молодь і ринок. – 2009. – № 2. – С. 93-96.
5. Мослав В. О. Цінності писанкарства у навчально-виховному процесі / В. О. Мослав. Електронний ресурс: режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
6. Хоменко А. Моделювання педагогічних технологій виховання молоді на національно-культурних традиціях українського народу / А. Хоменко // Педагогічні науки. – 2010. – Вип. 1. – С. 21-27.

УДК 72.071(477)Городецький

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО СВІТОГЛЯДУ УКРАЇНСЬКОГО АРХІТЕКТОРА-ДИЗАЙНЕРА ВЛАДИСЛАВА ГОРОДЕЦЬКОГО

Савдід Альона Вікторівна

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
м. Полтава

Анотація. У статті висвітлюються окремі аспекти формування основ художньо-творчого світогляду Владислава Городецького у процесі професійної архітектурно-дизайнерської діяльності.

Ключові слова: культура, художньо-творчий світогляд, архітектурно-дизайнерська діяльність, архітектурний дизайн, біографічні відомості.

Динамічні зміни, які відбуваються сьогодні в соціально-економічному, політичному та духовному житті світового співтовариства, вимагають вироблення нових підходів до підготовки висококваліфікованих й конкурентоспроможних кадрів в усіх сферах життя і, зокрема, у професійній освіті у сфері дизайну. Перспективним напрямом активізації модернізаційних процесів у вивченні дисциплін дизайнерського спрямування виступає розвиток творчої особистості майбутнього фахівця, а одним із векторів формування професіоналізму та фахової майстерності педагогічних кадрів у сфері дизайну – їх художньо-творчий світогляд.

Проблема світогляду привертала увагу філософів упродовж усієї історії людства. Вони тлумачили світогляд як систему переконань, принципів, ідеалів, вихідних цінностей, установок та уявлень людини про світ та її місце в ньому, які є основою орієнтації людини в житті та практичній діяльності; форму та засіб духовного опанування навколишньою дійсністю; як основу й особливу організацію свідомості та самосвідомості людини, через яку вона сприймає, осмислює, оцінює оточуючий світ, визначає і переживає своє місце в ньому (Аристотель, Сократ, Г. Сковорода, Е. Гуссерль, Р. Арцишевський, М. Бахтін, Л. Виготський,